

Sygn. akt II Ca 359/13

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Vogt
Sędziowie:	SSO Marian Raszewski SSO Paweł Szwedowski (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Elżbieta Wajgielt

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2013 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z wniosku J. B.

z udziałem S. J.

o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego w Kaliszu sygn.akt.INs 1596/11 o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji uczestniczki S. J.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 15 marca 2013r. sygn. akt I Ns 1505/11

postanawia:

I. oddalić apelację,

II. nie obciążać uczestniczki postępowania kosztami postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 359/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 marca 2013r. Sąd Rejonowy zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu sygn. akt I Ns 1596/11 o stwierdzeniu nabycia spadku po R. J. zm. 19.10.2011r. w ten sposób, iż stwierdził, że spadek po R. J. zmarłym w dniu 19.10.2011r. w D., ostatnio stale zamieszkałym w D., na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 08.04.2011r. nabyła J. B. w całości.

Sąd Rejonowy dokonał następujących ustaleń:

Spadkodawca R. J. zmarł w dniu 19 października 2011 r. w miejscowości D., gdzie ostatnio stale zamieszkiwał.

W dniu 18 kwietnia 2002 r. w sprawie o sygn. akt I C 111/02 Sąd Okręgowy w Kaliszu rozwiązał przez rozwód z winy pozwanego małżeństwo A. J. z domu D. zawarte z R. J.. W dacie śmierci spadkodawca był rozwiedziony.

Z wymienionego związku małżeńskiego urodziło się jedno dziecko S. J.. Spadkodawca był tylko jeden raz żonaty. Zmarły R. J. nie miał dzieci pozamałżeńskich ani przysposobionych.

Nikt ze spadkobierców spadku nie odrzucił, nie zrzekł się dziedziczenia ani nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Nie było notarialnego poświadczenia dziedziczenia. Spadkobierca pozostawił własnoręczny testament z dnia 08.04.2011r. otwarty i ogłoszony przed Sądem Rejonowym w Kaliszu w dniu 20.12.2012r., w którym spadkodawca do całości spadku po sobie powołał swoją siostrę J. B..

Wskazany testament został znaleziony przez siostrę zmarłego W. M. na drugi dzień po pogrzebie. Wówczas wymieniona wraz z wnioskodawczynią porządkowały dokumenty zmarłego w miejscu jego zamieszkania w D.. J. B. nie zamieszkiwała wspólnie ze zmarłym. Brat R. J. nie informował jej, że zamierza powołać ją do dziedziczenia. Wnioskodawczynie i W. M. opiekowały się bratem przez ostatnie dwa lata po śmierci ich matki.

Zapisy odrębne stanowiące tekst zasadniczy testamentu zostały faktycznie nakreślone przez R. J.. Podpis (...) widniejący na testamencie jest autentycznym podpisem R. J.. Stan zdrowia spadkodawcy nie miał wpływu na cechy indywidualizujące jego pismo tylko na ogólny obraz tego pisma.

W dniu 03 listopada 2011 r. A. J. jako przedstawicielka ustawowa wnioskodawczynie S. J. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po R. J.. Postanowieniem z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 1569/11 Sąd Rejonowy w Kaliszu stwierdził, że spadek po wymienionym na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyła córka S. J. w całości.

W sprawie nie występowała w charakterze uczestnika postępowania J. B., która o powyższej sprawie dowiedziała się w toku niniejszego postępowania na rozprawie w dniu 12.06.2012r.

Sąd dokonał następującej oceny dowodów:

Wydane na potrzeby niniejszego postępowania opinie biegłego R. D. są w pełni wiarygodne i fachowe. Biegły sądowy w sposób wyczerpujący opisał materiał porównawczy dostarczony przez strony postępowania oraz instytucje, przebieg badania i zastosowaną metodę. Biegły w sposób rzeczowy, logiczny i przekonujący argumentuje w każdej z opinii wnioski, iż zarówno treść testamentu jak i podpis pod nim widniejący zostały nakreślone ręką spadkodawcy R. J.. Ponadto biegły w sposób wyczerpujący ustosunkował się do stawianych zarzutów, w szczególności w sposób przekonujący wyjaśnił, iż cechy nawykowo - konstrukcyjne własnoręcznego pisma spadkodawcy, tak jak i każdego innego człowieka, są cechami indywidualnymi dla każdej osoby, tak jak ślady linii papilarnych. Silne utrwalenie cech nawykowych pisma przejawia się w konsekwentnym stosowaniu danej formy graficznej do końca życia, tak jak w przypadku spadkodawcy. Niski stan psychofizyczny nie powoduje odmiennych konstrukcji literowych, formy graficzne w sensie ogólnym przy obniżonym stanie psychofizycznym ulegają pewnej deformacji, ale nie zostaną zmienione indywidualne cechy konstrukcyjne. Przedstawiony materiał porównawczy oraz testament, pochodzące z różnych lat życia spadkodawcy wskazują na utrwalone nawyki pisarskie spadkodawcy i nie budzą żadnych wątpliwości co do tego, iż zostały nakreślone własnoręcznie przez R. J..

Wszystkie argumenty i wnioski biegłego R. D. Sąd w pełni podziela.

Tym samym Sąd nie dał wiary zeznaniom A. J. co do podawanych przez nią okoliczności, iż testament nie został sporządzony własnoręcznie przez jej byłego męża R. J., że wymieniony był alkoholikiem i nie byłby zdolny go sporządzić.

W pozostałym zakresie ustalony stan faktyczny jest niesporny.

Sąd zważył co następuje:

Stosownie do treści art. 679 § 1 k.p.c. dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku, z zastosowaniem przepisów niniejszego rozdziału. Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość.

J. B. nie była uczestniczką postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po R. J. prowadzonego z wniosku małoletniej S. J. działającej przez przedstawiciela ustawowego A. J.. O tym, iż toczyło się postępowanie w stwierdzenie nabycia spadku po R. J. w sprawie sygn. akt I Ns 1596/11 zakończone prawomocnym postanowieniem stwierdzającym nabycie spadku po w/w spadkodawcy, wnioskodawczyni dowiedziała się na rozprawie w dniu 12.06.2012r. Wniosek o zmianę postanowienia złożyła w dniu 27.06.2012r. a więc z zachowaniem terminu wymaganego przez ustawodawcę w cytowanym powyżej przepisie ustawy.

Zgodnie z art. 926 § 1 i 2 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą. W przedmiotowej sprawie zmarły R. J. rozporządził majątkiem na wypadek śmierci, a zatem dziedziczenie ustawowe co do całości spadku nie wchodzi w grę. Ustawa daje pierwszeństwo porządkowi dziedziczenia określonego przez spadkodawcę w testamencie. Stwierdzenie nabycia spadku musi honorować wolę spadkodawcy wyrażoną w ważnym testamencie (por. orzeczenie SN z dnia 6 lutego 1998 r, I CKU 206/97 (niepubl.).

Z art. 949 § 1 k.c. wynika, iż spadkodawca może sporządzić testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą (testament holograficzny).

W niniejszej sprawie spadkodawca R. J. sporządził własnoręczny testament zachowując wyżej wskazane wymagania ustawowe. Całość testamentu bowiem została spisana przez testatora pismem ręcznym, a podpis został złożony pod pismem zawierającym rozporządzenie na wypadek śmierci. Nadto podpis zawarty pod testamentem (...) był całkowicie jednoznaczny i nie było żadnych wątpliwości co do zidentyfikowania osoby spadkodawcy. Testament holograficzny nie wymagał od spadkodawcy dla swej ważności obecności świadków. Nadto spadkodawca mógł, jak to miało miejsce w sprawie, zachować w tajemnicy zarówno fakt sporządzenia testamentu, jak i jego treść. Wnioskodawczyni J. B. nie wiedziała o ostatniej woli swego brata. Testament został znaleziony podczas porządkowania dokumentów po zmarłym. Wymieniona została powołana przez spadkodawcę R. J. do dziedziczenia w całości. Zatem wolą osoby sporządzającej testament było aby dziedziczyła po nim siostra J. B., a nie córka S. J..

W przedmiotowej sprawie nie zaistniały żadne okoliczności powodujące nieważność testamentu holograficznego sporządzonego przez spadkodawcę. Wobec tego zgodnie z art. 679 § 3 k.p.c. orzeczono jak w punkcie 1 sentencji zmieniając postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu sygn. akt I Ns 1596/11 o stwierdzenie nabycia spadku po R. J. zmarłym 19.10.2011 r. w ten sposób, iż stwierdzono, że spadek po R. J. zmarłym w dniu 19.10.2011 r. w D., ostatnio stale zamieszkałym w D., na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 08.04.2011 r. nabyła J. B. w całości.

O kosztach sądowych, których strona nie miała obowiązku uiścić, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy

zwrocie kosztów procesu (art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.).

Mając powyższe na uwadze w punkcie 2 postanowienia Sąd nakazał ściągnąć od uczestniczki postępowania S. J. reprezentowanej przez matkę A. J. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Kaliszu) kwotę 1657,22 zł tytułem nie uiszczonych kosztów sądowych. Wymieniona kwota stanowi różnicę pomiędzy wynagrodzeniem biegłego i należnościami za przesyłkę, i kserokopię dokumentów wydanych przez Wojewódzki Szpital (...) w K., Wojewódzki Zakład (...) w S. celem przedłożenia ich biegłemu do wydania opinii, a kwotą 300 zł. zaliczki uiszczonej na ten cel przez A. J. (1274,40 zł. + 660 + 10,22 zł + 12,60 zł. = 1957,22 zł. - 300 zł.).

O pozostałych kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. obciążając nimi wnioskodawczynię i uczestniczkę postępowania w zakresie przez nich poniesionymi. Z treści art. 520 k.p.c. wynika bowiem, że w zasadzie uczestnicy postępowania są w tym samym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a orzeczenie sądu udziela ochrony prawnej każdemu uczestnikowi. Dlatego ten, kto poniósł koszty sądowe lub koszty zastępstwa procesowego, nie uzyskuje zwrotu wydanych kwot od innego uczestnika, ale i nie jest obowiązany do zwracania kosztów poniesionych przez innego uczestnika, (por. P. Telenga, Komentarz do art. 520 k.p.c. [w:] Komentarz aktualizowany do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, LEX 2011).

Postanowienie to uczestniczka postępowania S. J. zaskarżyła w całości. Wniosła ona o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona.

W wypadku, w którym dla wyjaśnienia okoliczności faktycznych sprawy potrzebne są wiadomości specjalne, sąd może powołać biegłego w celu zasięgnięcia opinii.

Opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi należytej oceny zebranego w sprawie materiału wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne.

Opinia biegłego podlega ocenie według kryteriów takich jak poziom wiedzy biegłego, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska, stopień stanowczości wyrażonych w opinii ocen, zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej.

Sąd Rejonowy oceniając opinię biegłego R. D. wskazał, że biegły w sposób wyczerpujący opisał materiał porównawczy dostarczony przez strony postępowania oraz instytucje, przebieg badania i zastosowaną metodę. Biegły w sposób rzeczowy, logiczny i przekonujący argumentował wniosek, iż zarówno treść testamentu jak i podpis pod nim widniejący zostały nakreślone ręką spadkodawcy R. J..

Sąd Rejonowy miał zatem podstawę do uznania opinii biegłego za wiarygodną i fachową.

Sąd Rejonowy nie miał zatem obowiązku dopuścić dowodu z opinii kolejnego biegłego.

Potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii.

Zarzuty zgłoszone wobec opinii przez uczestniczkę postępowania nie dyskwalifikują opinii biegłego R. D..

W tych okolicznościach apelacja uczestniczki postępowania na podstawie art. 385 kpc podlegała oddaleniu.